

Pamiętnik VI Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich Wrocław 5–7 wrzesnia 2012 r. Warszawa, 2013. S. 193–201.

*Науковий керівник: Галина КОЦУР,
д-р. іст. наук, професор*

УДК [351.712.2.028:004]:338.24(043.2)

Максим ХВОСТЮК

Національний авіаційний університет, Київ

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЗА ДЕРЖАВНОЮ КОНЦЕПЦІЄЮ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO

В епоху стрімкого технологічного розвитку і впровадження електронного урядування, важливою, але водночас складною справою стає боротьба з корупцією у цьому сегменті суспільства. Держава все більше звертається до цифрових технологій для забезпечення ефективної боротьби з корупцією.

25 грудня 2015 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про публічні закупівлі». Відповідно до Закону, 1 квітня 2016 р. система Prozorro стала обов'язковою для центральних органів влади та монополістів, а 1 серпня 2016 р. – для решти державних замовників. Власником є Ткаченко Микола [5].

Перевагами системи державних закупівель є те що, вона має гнучкий інструментарій, прозорість та діджиталізоване відображення самої системи закупівель. Динамічність та оперативне реагування на нові виклики є ще однією перевагою існуючої вітчизняної системи державних закупівель. Крім цього, спостерігається системна робота у напрямі посилення правових заходів боротьби з корупцією. Така робота спрямована на посилення контролю за витрачанням бюджетних коштів і підвищення прозорості закупівельних процедур [2, с. 33].

Державні закупівлі є ефективним інструментом забезпечення певних економічних змін та економічного розвитку держави, зокрема боротьби з корупцією. Проте ця система має свої недоліки та проблеми:

1. Незалежно від того, наскільки ефективно система Prozorro виявляє порушення, потрібна співпраця з боку Державної аудиторської служби України, СБУ, Держказначейства, МВС, прокуратури, Антимонопольного комітету та судів.

2. Допорогові закупівлі у системі Prozorro є активним об'єктом зловживань. Мова йде про ситуації, коли тендер, вартість якого може

бути 1 мільйон, розділяють на 5 окремих тендерів, що йдуть як допороги й проходять значно менш прозоро та відкрито.

3. Низка тендерів скасовується з причини технічної помилки при створенні тендерної документації, що пов'язано з низькою кваліфікацією закупівельників [4, с. 83–84].

Також аудит виявився не ефективним засобом контролю електронних державних закупівель. Згідно з результатами дослідження ТІ Україна, аудиторі перевіряють лише 0,2% обсягів всіх публічних закупівель. У 61% моніторинрів замовники не виконують вимоги органу контролю або виконують його частково [2, с. 33].

Не менш помітною проблемою у сфері державних закупівель виявилася війна. У зв'язку з частими обстрілами росіянами енергосистеми України в кінці 2022 р. – на початку 2023 р. Кабінет міністрів України тимчасово, до кінця дії воєнного стану і протягом 90 днів з моменту його припинення, скасував з 03.01.2023 р. аукціони в системі Prozorro (Постанова КМУ від 30.12.2022 р. № 1495). Тепер тендерна пропозиція учасника є остаточною, і виграє той, хто надав найменшу ціну під час надання пропозиції. Водночас все це призвело до завищення цін на більшість товарів, робіт та послуг, які закуповувала держава для своїх потреб [1, с. 92].

Попри наявні недоліки і війну система Prozorro все одно показує хороші результати. Ефективність гнучкого регулювання в умовах війни підтверджує статистика Prozorro. Так, після падіння конкурентних процедур до 28% на початку широкомасштабного вторгнення (з 24 лютого до 27 червня), наприкінці 2022 р. Prozorro вийшло на рівень конкурентних процедур в системі – 44%, що навіть трохи вище за «довоєнний» показник, зафіксований на початку 2022 р. (41%) [3, с. 2].

Загалом, Prozorro є одним із вдалих державних проєктів, що здійснюються в контексті розвитку в Україні електронного урядування. Попри недоліки та умови війни ця система продовжує виконувати свої функції.

Список літератури

1. Карлін М. І. Державні закупівлі : конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. 93 с.

2. Педченко Н., Кудачкий О., Педченко М. Публічні закупівлі в Україні: переваги на недоліки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. Серія «Економічні науки». 2023. № 2. С. 31–35.

3. Публічні закупівлі : Річний звіт / січень 2023. URL : <http://surl.li/rhlls> (дата звернення 05.03.2024).

4. Цимбалістова О., Швачка В. Переведення закупівель в електронний формат як ефективний інструмент боротьби з корупцією. *Scientific Collection «InterConf»*. 2022. № 136. С. 82–85.

5. Prozo.org. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Prozo.org> (дата звернення 05.03.2024).

*Науковий керівник: Леся ХАЛЕЦЬКА,
канд. іст. наук, доцент*

УДК [004.738.5:316.472.4]:351(043.2)

Олеся ШЕЛЕГЕДА

Національний авіаційний університет, Київ

ДОПИСИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК ДЖЕРЕЛА ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Соціальні мережі мають значний вплив на інформаційне середовище. Вони стали однією з основних платформ для комунікації між владою та громадянами, а також для оприлюднення важливої інформації. Щодня українці відслідковують дописи публічних осіб у соціальних мережах, і наявність синьої відмітки верифікації поруч з їхніми іменами є певним підтвердженням достовірності опублікованої інформації. Проте варто зазначити, що не всі такі дописи можна вважати офіційними джерелами публічної інформації, а соціальні мережі можуть стати ідеальним середовищем для поширення дезінформації та впливу на свідомість населення.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає публічну інформацію як інформацію, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків.

Одним із головних завдань осіб, які управляють публічною інформацією, є забезпечення доступності цієї інформації шляхом регулярного та оперативного її оприлюднення: на офіційних вебсайтах, на державному вебпорталі відкритих даних, а також за допомогою будь-яких інших доступних методів [1]. Хоча до обов'язків розпорядників публічної інформації не входить оприлюднення інформації у соцмережах, у окремих ситуаціях цей метод може виявитися найбільш дієвим у забезпеченні доступу до неї.

Відповідно до законодавства [1], особи, які обіймають посади у державних органах, не вважаються суб'єктами владних повноважень. Хоча вони виконують організаційні та розпорядчі функції та мають право